

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

**МАТЕРІАЛИ
студентської наукової конференції**

16-17 квітня 2020 рік

Том I

Полтава

Редакційна колегія:

Аранчій В. І., ректор академії, кандидат економічних наук, професор.

Горб О. О., проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, професор кафедри екології збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Галич О. А., декан факультету економіки та менеджменту, директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнесу, професор кафедри інформаційних систем та технологій, кандидат економічних наук, професор.

Дорогань-Писаренко Л. О., декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень, кандидат економічних наук, професор.

Дудніков І. А., декан інженерно-технологічного факультету, професор кафедри галузеве машинобудування, кандидат технічних наук, доцент.

Кулинич С. М., декан факультету ветеринарної медицини, професор кафедри хірургії та акушерства, доктор ветеринарних наук, професор.

Маренич М. М., декан факультету агротехнологій та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Муравльов В. В., завідувач відділу з питань інтелектуальної власності.

Опара М. М., фахівець відділу з питань інтелектуальної власності, професор кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І.Сазанова, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Поліщук А. А., декан факультету технології виробництва та переробки продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Чайка Т. О., начальник редакційно-видавничого відділу, кандидат економічних наук.

Відповідальність за зміст і редакцію матеріалів несуть автори та наукові керівники.

Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, 16-17 квітня 2020 р. Том І. – Полтава: РВВ ПДАА, 2020. – 429 с.

ВЖИВАННЯ НЕНОРМАТИВНОЇ ЛЕКСИКИ У СУЧАСНОМУ МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Лифар І.

*здобувач вищої освіти СВО «Бакалавр»,
Навчально-наукового інституту економіки,
управління, права та інформаційних технологій*

*Науковий керівник – Ільченко А.М.,
кандидат педагогічних наук, доцент*

На сучасному етапі в процесі трансформації суспільного життя відбуваються зміни пріоритетів у діяльності й розвитку особистості молодої людини, її світоглядно-моральної основи. Особливого значення набуває культура спілкування, характерною рисою якої є нормативність, що визначає, як мають спілкуватись люди в конкретній ситуації в певному суспільстві.

Нині демократизація мовленнєвої культури молодої людини, послаблення рівня її саморегуляції, що призводить до тимчасового обмеження впливу соціальної прийнятності, іноді до агресії, дотримання соціально небажаних форм поведінки та інші чинники, зауважують О. Шевченко, О. Талько, Л. Ростомова та інші, сприяють поширенню ненормативної лексики у молодіжному середовищі [2; 4]. Отже, проблема культури мовлення та поширення вживання ненормативної лексики сучасною українською молоддю не втрачає своєї актуальності.

У соціокультурному аспекті вживання ненормативної лексики досліджували такі науковці: О. Бондаренко, В. Жельвіс, І. Кон, В. Леві, Д. Ліхачов, Н. Панова, Б. Успенський, Л. Широкоградюк, інші. Ними визначено, що ненормативна лексика – це неприпустима лексика, яка сприймається людиною як відразлива, непристойна. Така лексика перебуває поза нормальним стилем спілкування і включає в себе набір соціолектів (сленги, жаргон, аргі, просторіччя тощо) та стилістично знижену лексику (вульгаризми, лайки, мат, дисфемінізми, суржик, емфінізми тощо). Часто термін «ненормативна лексика» ототожнюють із терміном «вульгарна лексика» або з деякими її складниками – просторіччями, діалектизмом, сленгом, спираючись на певні функціональні збіги. Таким чином, під цими термінами розуміють народні, сільські слова і вирази, невічливі, грубі слова і вирази, грубі відхилення від стандарту, непристойні мовні форми, номінації таких предметів, процесів і дій, які ніколи не вживаються в пристойній розмові [1, с.85].

З метою визначення рівня вживання ненормативної лексики серед здобувачів вищої освіти 18-20 років, витоків та основних причин такого мовлення, на базі Полтавської державної аграрної академії, було проведено соціологічне дослідження «Здорове спілкування – здорова нація» за анкетною

Х. Чабаненко [3]. Анкетування пройшли 53 здобувачі вищої освіти, серед яких 23 хлопців і 30 дівчат.

Дане дослідження показало, що всі анкетовані здобувачі вищої освіти вживають у своєму мовленні ненормативну лексику. Серед них: 24 % – деколи вживають, 70 % – часто, але тільки в колі людей, які також спілкуються ненормативною лексикою і 6% – практично спілкуються нею.

Першоносіями ненормативної лексики для 24 % анкетованих були батьки, для 68 % – однолітки і для 8 % – телебачення та ЗМІ.

На питання «Чому студенти вживають ненормативну лексику?»: 24 % відповіли, що хочуть показати, як знають ці слова, 24 % – це модно, 13 % – це приносить задоволення, 39 % обрали свій варіант, серед яких частіше зустрічалася відповідь, що вони так виплескують негативну енергію.

На питання «Чи необхідно позбутися ненормативної лексики?»: 18 % анкетованих вважають, що її необхідно викоринити, бо вона псує рідну мову, 41 % вважає, що в деяких випадках вона необхідна і 41 % вважає, що вживання ненормативної лексики є нормальним явищем. 54 % студентів хотіли б спілкуватися без вживання ненормативної лексики, 31 % обрали варіант «змінити лише деякі слова» і лише 15 % хочуть залишити все так, як є. Лише 14 % анкетованим приємно чути ненормативну лексику в своєму молодіжному середовищі, а 86 % не бажають чути її, бо це неприємно.

Отже, культура спілкування сучасної молоді відрізняється особливою розкутістю, а подекуди й брутальністю. Порухення мовного етикету характерні для кризових періодів розвитку суспільства, для вікових криз розвитку особистості, коли норми втрачають сталість, коли вживання жаргонізмів чи звичайного «мату» стає нормою, чи, принаймні, не зустрічає різкої відсічі від присутніх.

Дане дослідження дозволило розглянути важливу проблему сучасної молоді – вживання ненормативної лексики серед здобувачів вищої освіти. Варто зауважити, що проблема постає глибше і ширше та є не лише філологічною, але й соціальною, психолого-педагогічною, важливим шляхом вирішення якої є гуманітарно-соціальне зорієнтування сучасної вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Клепуц Л. Стратегії класифікації ненормативної лексики. Гуманітарні та соціальні науки : матеріали I Міжнар. конф. молодих вчених, м. Львів, 14–16 трав. 2009 р. Львів : Львівська політехніка, 2009. с.84–87.
2. Ростомова Л.М. Нормативна лексика: до питання про культуру спілкування студентства. Педагогічний дискурс, випуск 12, 2012 р. с.271-274.
3. Чабаненко Х.Я. Соціологічне дослідження «Здорове спілкування – здорова нація». Прикарпатський інститут ім. В. Стефаника, м. Івано-Франківськ, 2013 р. URL: <https://studfile.net/preview/5258327/>

4. Шевченко О.М., Тально О.Б. Психолого-культурологічні аспекти вживання ненормативної лексики у молодіжному середовищі. Молодий вчений. № 3 (43), березень, 2017 р. С. 280-283.